

Essen Trauma Ölçeği

Tagay S., Stoelk B., Möllering A., Erim Y., Senf W., 2004 ©

Essen Trauma Ölçeği (ETÖ)

Sefik Tagay, Babette Stoelk, Andrea Möllering, Yesim Erim, Wolfgang Senf , 2004 ©

Klinik für Psychosomatische Medizin und Psychotherapie, Universität Duisburg – Essen

Korrespondenz

Dr. rer. medic. Dipl. Psych. Sefik Tagay

Klinik für Psychosomatische Medizin und Psychotherapie

Rheinische Kliniken Essen

Universität Duisburg-Essen

Tel.: 0201-9597021

sefik.tagay@uni-due.de

Essen Travma Ölçeği

Tagay S., Stoelk B., Möllering A., Erim Y., Senf W., 2004 ©

Kullanım Alanı

Essen Travma Ölçeği (ETÖ) ruhsal travma olaylarını ve bunun yanısıra travma sonrası görülen stres bozukluklarını yani akut stres bozukluğu ve travma sonrası stres bozukluğunu saptamaya yönelik bir öz değerlendirme ölçeğidir.

Ölçeğin Yapısı ve Tanımı

Essen Tramva Ölçeği geliştirilen son haliyle 58 sorudan oluşmaktadır. Bu sorular DSM-IV'ün TSSB ve ASB tanı ölçütlerinden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Ölçek beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde travmatik 14 olay sunulmaktadır. Bu her bir olay için kişiden bu tarz bir olayı şahsen ya da tanık olarak yaşayıp yaşamadığını belirtmesi istenmektedir. 15. soruda ise kişi, ilk 14 soru içerisinde belirtilmemiş fakat kendi yaşamış olduğu başka bir travmatik olayı kısaca belirtebilmektedir. Bu travma tarama listesini takiben kişi yaşadığı ve kendisine en ağır gelen olayın yukarıda belirttikleri arasından hangisi olduğunu cevaplar. İkinci bölümde meydana gelen bu en ağır olarak tanımlanan olayın esnasında yaşanan duruma dair altı soru yöneltilir. Bu altı evet-hayır sorusu DSM-IV'e göre A grubu ölçütleri kapsamındaki stres faktörlerinin belirtilen en ağır olay esnasında mevcut olup olmadığının tesbitini sağlamaktadır. Üçüncü bölüm travma sonrası ortaya çıkan belirtilerin gözden geçirildiği; tekrar yaşama 5 soru, kaçınma davranışı 7 soru, aşırı uyarılmışlık 5 soru ve son olarak disasosiyasyon 6 soru olmak üzere toplam 23 soruyu kapsamaktadır. Bu sorular DSM-IV ölçütleriyle tamamen uyuyacak bunun yanısıra TSSB ve ASB'nin bir çok belirti alanlarını kapsayacak şekilde seçilmiştir. Cevaplama seçenekleri hiç(0)'ten oldukça sık(3)'a doğru dört basamaktan oluşmaktadır. Elde edilen yüksek değerler kuvvetli bir travma sonrası bulgusuna işaret etmektedir. Dördüncü bölümde bedensel yakınmalara dair belirtiler bunun yanısıra var olan genel bulguların şiddetinin ve travma sonrası stres bulgularının zamansal ölçütlere göre ayırıcı tanısının tesbiti yapılmaktadır. Beşinci bölümde sekiz adet evet-hayır sorusu bulunmaktadır. Bu sorular yardımıyla sosyal hayatta, iş hayatında ve diğer önemli alanlarda kişinin ne şekilde etkilenip etkilenmediği sorgulanmaktadır.

Ölçeğin Geliştirilmesi

Essen Travma Ölçeği toplamda 58 sorudan oluşmaktadır ve DSM-IV'ün (American Psychiatric Association, 1994)TSSB tanı ölçütleriyle bire bir uyumludur. Bu ölçek Posttraumatic Stress Diagnostic Scale (Foa, 1997) ve Impact of Event Scale'in geliştirilmiş versiyonuna (Almanca versiyonu Maercker&Schützwohl)dayandırılarak oluşturulmuştur.

Diğer uluslararası tanınmış travma ölçekleri (örn: PTSS-10) ve dissosiatif ölçekler (FDS, PDEQ) karşılaştırma yapma amaçlı dikkate alınmıştır. Uzmanlardan ve hastalardan edinilen bilgiler ve teorik muhakemeler soruların seçiminde ve formüle edilmesinde temel oluşturmuşlardır.

Essen Travma Ölçeği

Tagay S., Stoelk B., Möllering A., Erim Y., Senf W., 2004 ©

Geçerlilik ve Güvenilirlik

Psikolojik ve fiziksel rahatsızlığı olanların yanısıra sağlıklı kişilerin de bulunduğu diğer bir gruptan oluşan toplamda N=952 boyutundaki bir örnekleme yapılan araştırma sonrasında elde edilen sonuçlar 23 soruluk toplam skalanın Chronbachs Alpha değeri üzerinden .95 olduğu iyi ila çok iyi arası bir güvenilirlik ortaya koymaktadır. Aynı zamanda ölçeğin dört faktörden oluşma (Tekrar yaşama, kaçınma, aşırı uyarılmışlık ve disasosiyasyon) yapısı da iyi olarak doğrulanmıştır. ETÖ diğer travma skalaları (PTSS-10, PDEQ, FDS) ve psikolojik durum ölçekleri (SCL-90, HADS, BDI, SF-36, SOC-13, F-SOZU) ile yüksek ölçüde anlamlı korelasyonlar sergilemektedir. Almanca konuşulan bölgelerde ETÖ travmatik olayları ve travma sonrası bozuklukları ayırıcı şekilde saptamayı sağlayan ekonomik, geçerliliği ve güvenilirliği olan bir ölçek olarak ortaya çıkmaktadır.

Kullanım Talimatı

Ölçek 18 yaş ve üzeri olabilecek en büyük yaştaki yetişkin kişiler için uygulanabilmektedir. Okuma ve anlama kabiliyetine sahip olmak katılım için ön şarttır. Ölçek tek başına ya da grupla her iki şekilde cevaplamaya uygundur. Toplam cevaplandırma süresi 10 ila 15 dakika arası sürmektedir.

Değerlendirme

ETÖ-ÇE'nin item sınıflandırılması, SPSS-Maskesi ve SPSS-Syntax'ı ile ilgili sorularınız için Psk. Dr. Şefik Tagay ile iletişime geçebilirsiniz.

(sefik.tagay@uni-due.de): Tel.: 0201-9597021.